

רן כהן חשיבה
יוצרת רו"ח

המכון
להשתלמויות
וליימודי
תעודה

17.2.2008

Institute
of Certified
Public Accountants
in Israel

לשכת
רואי חשבון
בישראל

היבטי מס בשינויי מבנה בתאגידים

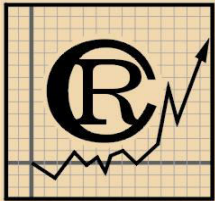
חלק ה-2 לפקודה

פרק שני - מיזוג חברות ואגודות שיתופיות, סעיף 103

פרק שלישי - העברת נכסים תמורת מניות, סעיף 104

פרק רביעי - פיצולי חברות, אגודות שיתופיות ועמותות, סעיף 105

חומר רקע להרצאתו של רו"ח רן כהן
לשעבר מנהל מחלקת מיזוגים ופיצולים – רשות
המיסים בישראל

מטרת חוק המיזוגים והפיצולים

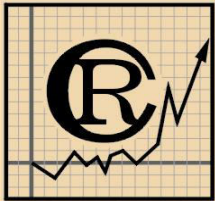
מטרת החוק וההטבות בו (מתוך דברי ההסבר לחוק):

ליצור תנאים נוחים לביצוע שינויי מבנה שיביאו להתייעלות הגופים המשתתפים בתהליך **ויתרמו לצמיחה כלכלית במשק.**

לצורך מימוש מטרה זו קובע החוק הקלות במס, שעיקרן פטור (דחייה) ממס במועד ביצוע שינויי המבנה, והכל תוך קביעת מגבלות ותנאים הקבועים בחוק.

שתי הדרישות המרכזיות שנקבעו בחוק הן:

1. שינוי מבנה שהוא לתכלית עסקית וכלכלית.
2. הימנעות מהמס או הפחתת מס בלתי נאותה איננה מהמטרות העיקריות של שינוי המבנה.

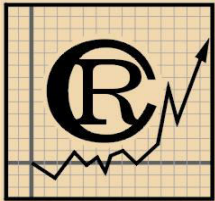

רון כהן חשיבה
יוצרת בע"מ

חוק המיזוגים והפיצולים בראי הפסיקה

ע"א 8454/01 מכתשים אגן תעשיות בע"מ מיום 14/4/03 התייחס למתן ההטבות במס לפי חוק המיזוגים והפיצולים (לעניין מס בולים):

- תכלית החוק – היא ביטול עלויות המס בביצוע שינויים מבניים פורמליים לצורך התייעלות של תאגידים.
- מדובר בשינויים פורמליים במבנה ההחזקות ובנכסים, ללא שינויים כלכליים מהותיים בזכויותיהם של המחזיקים וללא מימוש אמיתי של הנכסים המוחזקים.
- התנאים הקפדניים והמגבלות בחוק נועדו למנוע ניצול לרעה והפקת יתרונות מס בלתי רצויים באמצעות תכנוני מס על ידי ביצוע שינויי מבנה.
- ביהמ"ש קבע – "כדי ליהנות מהקלות המס לפי חוק המיזוגים והפיצולים יש לעמוד בתנאים הקפדניים המנויים בחוק לגבי כל סוג פעולה

רן כהן חשיבה
יוצרת בע"מ

המכון
להשתלמויות
ו לימודי
תעודה

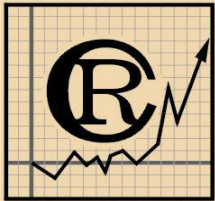
Institute
of Certified
Public Accountants
in Israel

לשכת
רואי חשבון
בישראל

מיזוגים

סעיף 103 לפקודה

יתרונות המיזוג

■ התארגנות לקראת גיוס הון או הנפקה בבורסה :

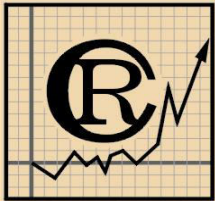
- חיסכון בעלויות והוצאות (מטה, שיווק ופרסום)
- יתרון לגודל
- צמצום תחרות – נדרש אישור הממונה על ההגבלים העסקיים
- סינרגיה - שתוף בידע וטכנולוגיה (מוצרים שלובים)
- יתרונות מס – קיזוז הפסדים (עודפות), דוח מאוחד, חוקי עידוד, הקלות במס לציבור המשקיעים בחברה ציבורית (שיעור מס - לפני תיקון 147)
- מתן פתרון כולל ללקוח (כבלים – טלוויזיה, אינטרנט, טלפון וכדו')

■ מיזוג לחברה ציבורית או "שלד ציבורי" בישראל או בחו"ל:

- הפיכת ההשקעה לנזילה
- שימוש בשם החברה הקולטת, מותג, שם מסחרי, פלטפורמה בחו"ל
- חיסכון בעלויות תשקיף ועלויות הנפקה אחרות בבורסה
- הנפקה בעקיפין של חברה פרטית
- כניסה למדדי בורסה "אטרקטיביים יותר" – לפי קריטריונים של הבורסה או הרשות (הון עצמי מינימאלי, פיזור ציבור, רמת מסחר)

■ הפיכת ציבורית לפרטית - הצעת רכש לבעלי מניות בחברה ציבורית:

- "מיזוג הופכי משולש" – מסלול קל יותר בדרך של "החלפת מניות"
- רוב יחסית נמוך יותר של ביצוע העסקה

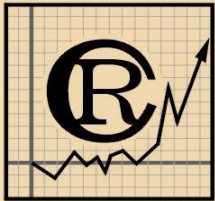

האפשרויות למיזוג לפי הוראות הפקודה

(1) מיזוג סטאטוטורי (לפי חוק החברות):

■ העברת כל **הנכסים** וההתחייבויות של חברה **מעבירה** (חב' אחת/ מס' חברות), בתמורה להקצאת מניות בחברה קיימת אחרת **הקולטת** תוך חיסול המעבירה

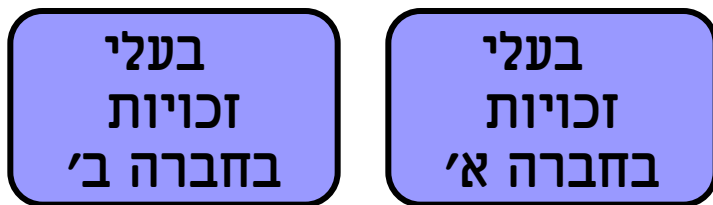
- מיזוג **בצו בית משפט** מחוזי - סעיף 351 לחוק חברות (מיזוג מורכב: בעלי מניות ונושים – נדרש רוב של **75%** לכל אסיפת (סוג
- מיזוג לפי **החלק השמיני לחוק החברות** (החל מתיקון 123) – **דירקטוריון, אסיפה כללית, הודעה לנושים והודעה לרשם**

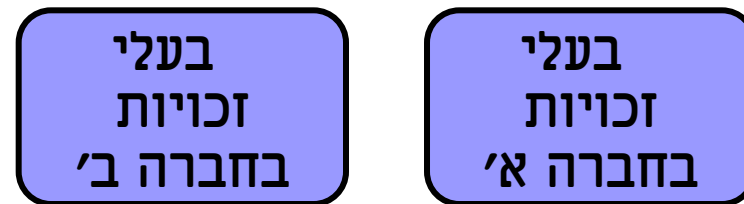
רן כהן חשיבה
יוצרת בע"מ

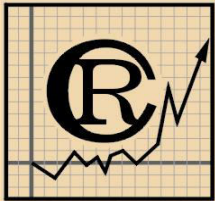
מיזוג סטאטוטורי

אחרי המיזוג

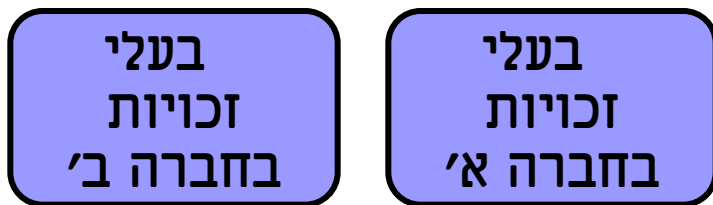
לפני המיזוג

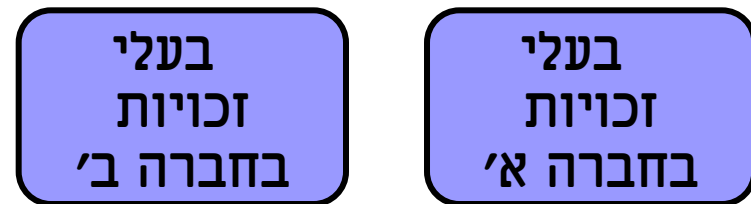

מיזוג סטאטוטורי

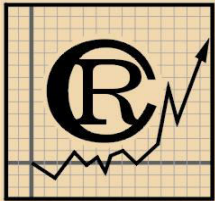
אחרי המיזוג

לפני המיזוג

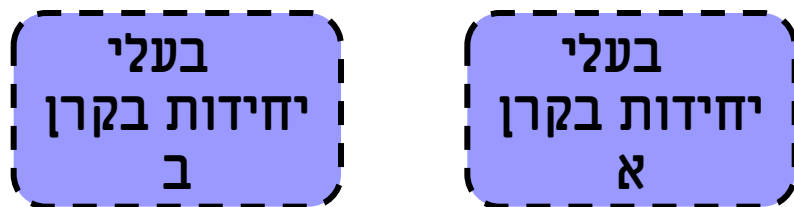

רן כהן חשיבה
יוצרת בע"מ

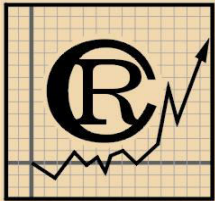
דוגמא – החלטת מיסוי 44/06, מיזוג קרנות נאמנות חייבות שהפכו לפטורות ביום 1.1.06 - לפי סעיף 103 ב לפקודה וסעיף 100(ב) לחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד - 1994

אחרי המיזוג

לפני המיזוג

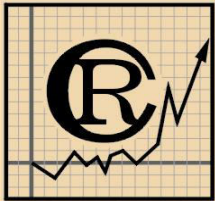

האפשרויות למיזוג לפי הוראות הפקודה - המשך

(2) החלפת מניות (מיזוג שאינו מסורתי):

- מיזוג בדרך של החלפת מניות – סעיף 103 כ לפקודה – העברה של **80 %** לפחות מהזכויות בחברה/מספר חברות לחברה אחרת בתמורה להקצאת מניות בחברה האחרת
- החברה המעבירה נותרת על כנה ואינה מתחסלת ("אירוסין" לפני חתונה)
- **מיזוג עלית - שטראוס**

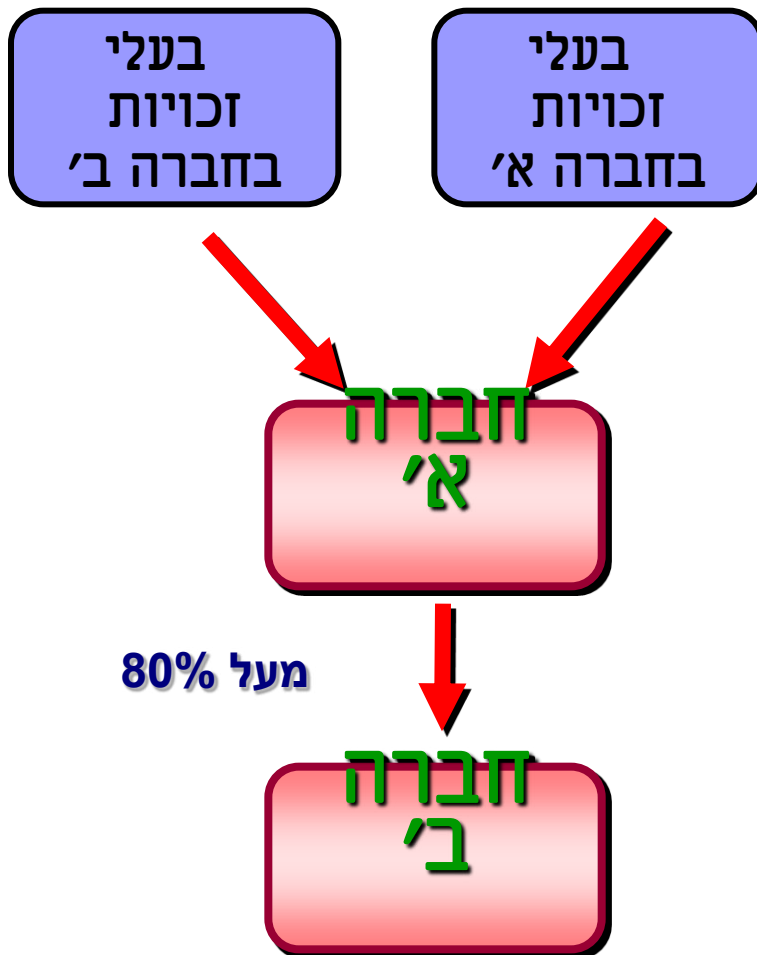

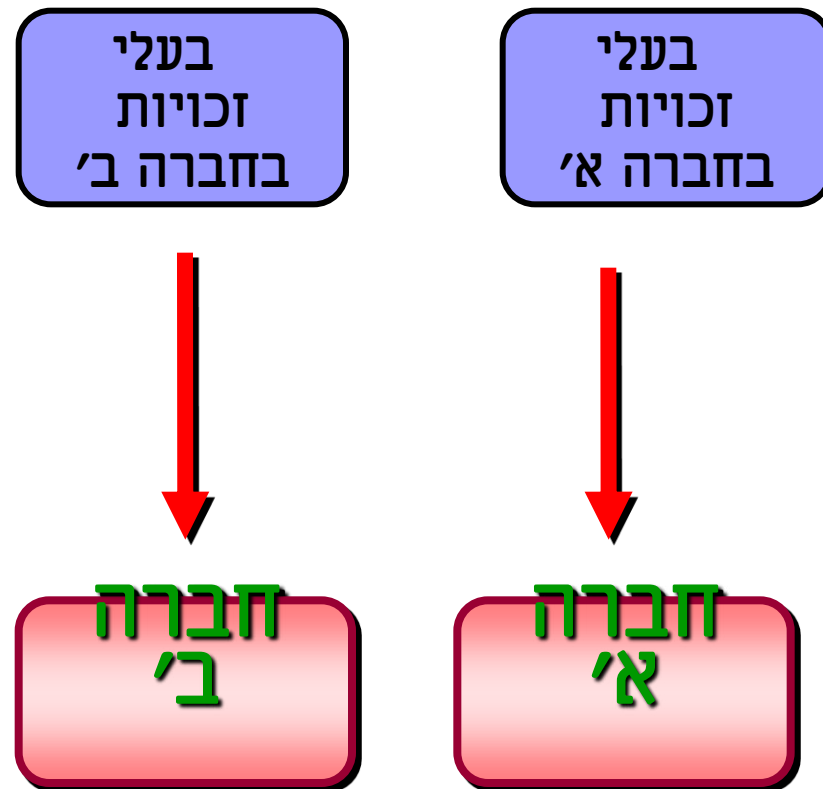
רון כהן חשיבה
יוצרת בע"מ

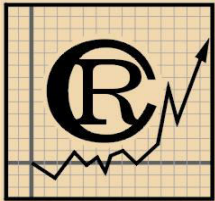
מיזוג בדרך של החלפת מניות

אחרי המיזוג

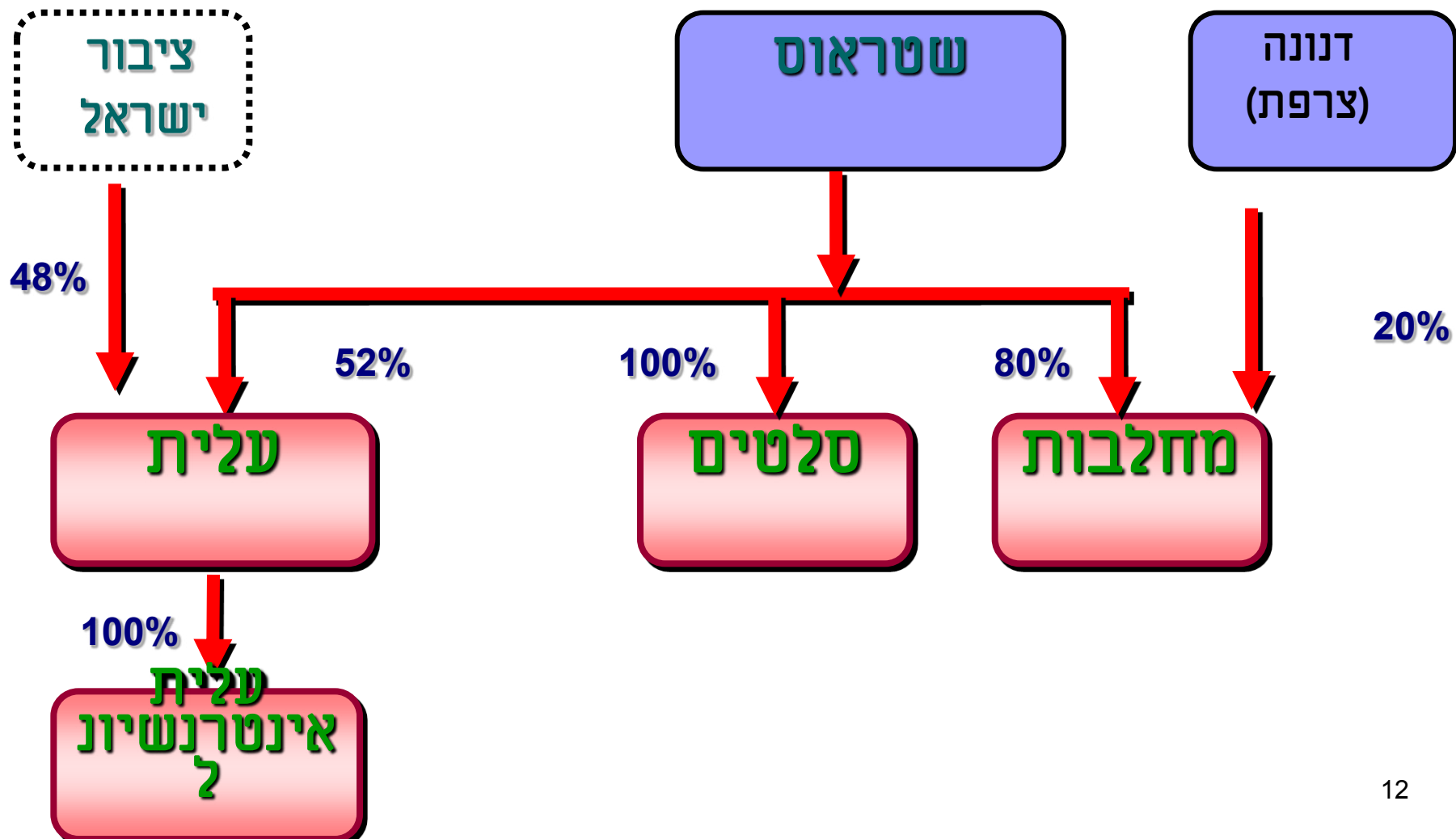
לפני המיזוג

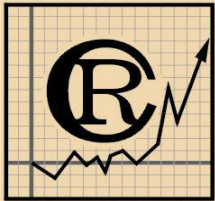

רון כהן חשיבה
יוצרת בע"מ

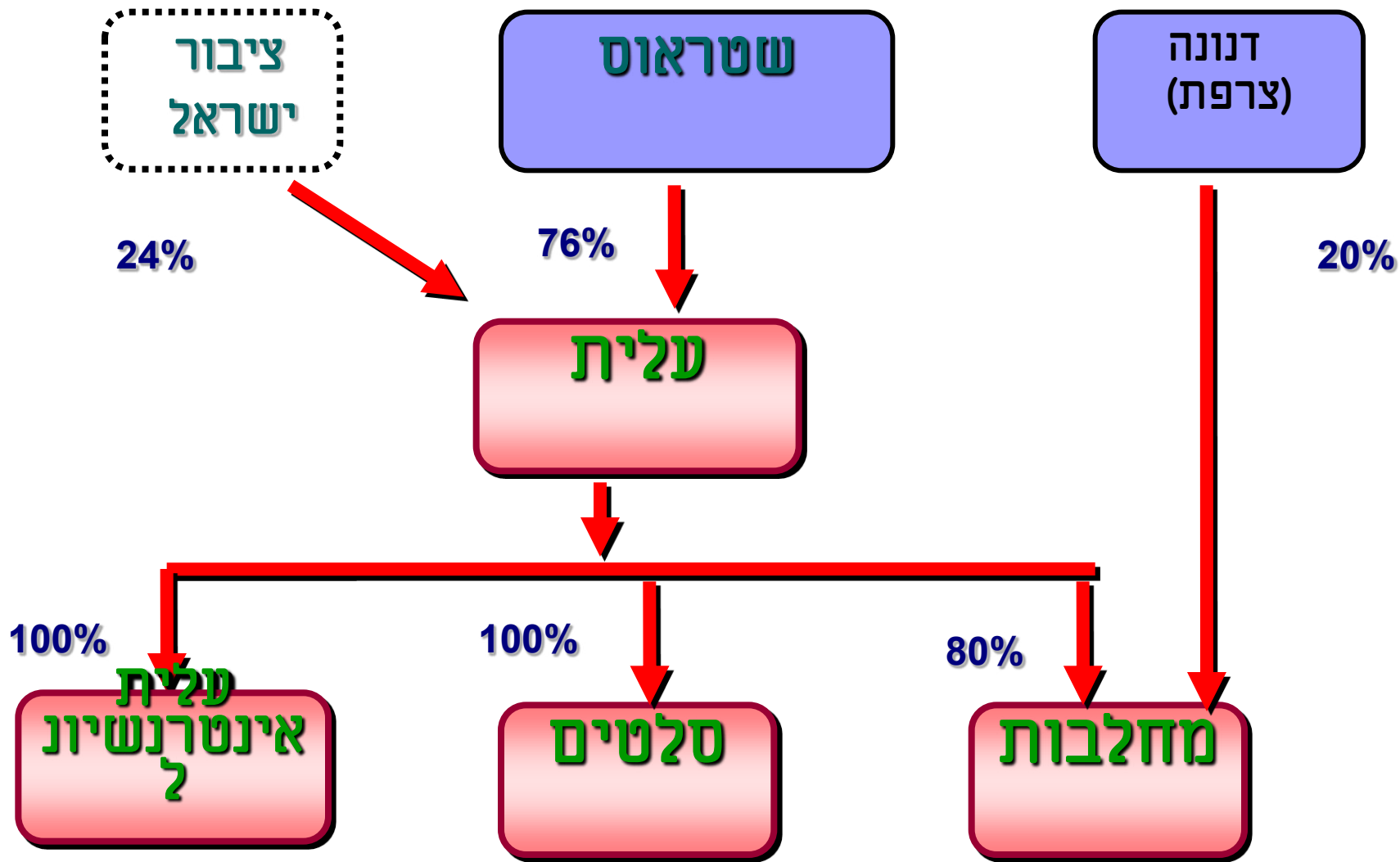
דוגמא - מיזוג שטראוס – עלית לפי סעיף 103כ לפקודה – לפני המיזוג

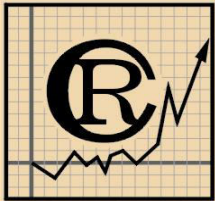

רון כהן חשיבה
יוצרת בע"מ

מיזוג שטראוס – עלית לפי סעיף 103 כ לפקודה – אחרי המיזוג

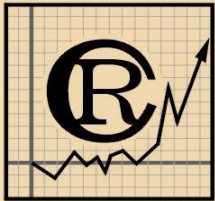
רן כהן חשיבה
יוצרת בע"מ

מועד המיזוג

נקודת זמן התחלתית לתקופה שקבע המחוקק
לעמידה **בתנאים ובמגבלות החלים על הצדדים**
למיזוג:

- מיזוג לפי צו ביהמ"ש - **תום שנת המס** בה ניתן צו המיזוג
(או תום שנת המס שקדמה לה ובלבד שלא יקדם למועד
הבקשה למתן צו המיזוג).
- מיזוג לפי החלק השמיני לחוק החברות – **תום שנת המס**
שבה חל המיזוג (ובלבד שלא יקדם למועד האסיפות
הכלליות)
- מיזוג בהחלפת מניות – **מועד ההחלפה**.

מדובר בצורך חשבונאי מבחינת הגשת דוחות והקבלה
(שונה מהעברת נכסים)

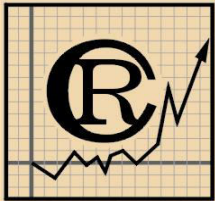

רן כהן חשיבה
יוצרת בע"מ

מועד המיזוג - חריגים

לנציב נתנה סמכות לקבוע מועד מיזוג אחר (סעיף 103א1(ב)).
בחוזר מ"ה 16/2002 נקבעו תאגידים לגבם יתאפשר מיזוג גם
[בסוף כל רבעון:](#)

1. חברה **ציבורית**
2. חברה **בת של ציבורית** (לפחות שנה)
3. חברה עתירת **מחקר ופיתוח**
4. חברה אשר המשך קיומה **כעסק חי** מוטל בספק - לפי דו"ח המבקר
5. חברה **שעל פי דרישת רשות מוסמכת** חייבת לבצע מיזוג במהלך שנה – למשל חברת בת של זרה, אשר בעלת שנת מס מיוחדת, או דרישת הממונה על ההגבלים העסקיים

רן כהן חשיבה
יוצרת בע"מ

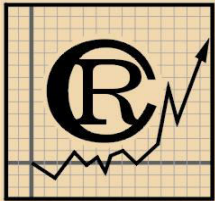
התקופה הנדרשת - תקופת המגבלות

בתקופה זו נדרשים לעמוד בתנאים ומגבלות בשני
מישורים:

□ מישור הקולטת: איסור שינוי הפעילות הכלכלית
העיקרית בקולטת לרבות מכירת הנכסים בה

□ מישור בעלי הזכויות בקולטת: איסור שינוי בשיעור
הזכויות שלהם לאחר המיזוג

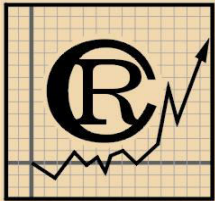

רן כהן חשיבה
יוצרת בע"מ

התקופה הנדרשת - תקופת המגבלות

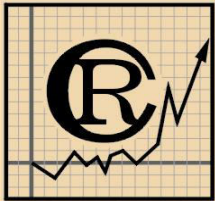
במיזוג לפי צו ביהמ"ש/ חוק החברות, התקופה הארוכה מבין

- תקופה של **שנתיים** שתחילתה במועד המיזוג
  - תקופה שתחילתה במועד המיזוג וסופה **שנה** לאחר תום שנת המס שבה ניתן צו המיזוג או אושר המיזוג
- ### במיזוג בדרך של החלפת מניות 103 כ
- התקופה שתחילתה במועד המיזוג וסופה **שנתיים** מתום שנת המס שבה חל מועד המיזוג (שוטף + שנתיים).

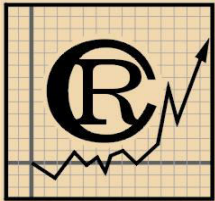
הגדרות נוספות

- **צד קשור – הגדרה רחבה (לרבות תאגידים)**
- **זכות בחבר בני אדם – לרבות אופציה ולרבות החזקה בעקיפין**
- **מכירה שלא מרצון – הורשה, פירוק שלא מרצון, פשיטת רגל, סוג אחר שקבע שר האוצר בתקנות (גירושין, מכירה על פי דין של רשות שלטונית)**

הפטור ממיסים - 103ב

1. **במישור החברה המעבירה** - העברת מלאי, ני"ע לפי חוק תיאומים, נכסים הוניים אחרים ונכסי מקרקעין חייבת במס. שלב המיסוי נדחה עד למועד מכירת הנכסים לצד ג'.
2. **במישור בעלי המניות** - העברת המניות במעבירה וביטולן מהווה "**מכירה**" כהגדרתה בסעיף 88 לפקודה. למעשה הסעיף דוחה את מועד הטלת המס עד לשלב מימוש המניות שתוקצנה בקולטת.
3. בנוסף לפטורים שלעיל נקבעו פטורים **בחוק מע"מ** (סעיפים 30(14)/(16) לחוק) ופטור **ממס בולים** (סעיף 13 לתוספת ב' לחוק מס בולים - בוטל לאחרונה)
4. **הקלה במס רכישה** - בכל מקום שבו מכירה אינה מתחייבת במס שבח עקב הפטור כאמור תתחייב הרכישה במס רכישה בשיעור 0.5% משווייה

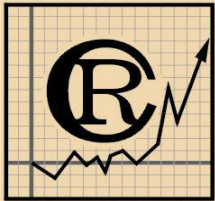

רן כהן חשיבה
יוצרת בע"מ

התנאים לזכאות – 103ג

מטרות המיזוג – פסקה 1

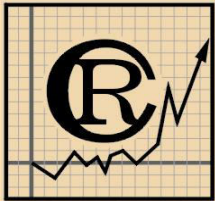
- **המיזוג לתכלית עסקית כלכלית** כאשר המטרה היא ניהול ותפעול מאוחד של עסקיה (למשל גורם מייצר וגורם משווק)
- **לא לשם הימנעות ממס או הפחתת מס (מיזוג עם חברה בעלת הפסדים גבוהים)**

התנאים לזכאות – 103ג

פעילות החברה הקולטת לאחר המיזוג – פסקאות 2 ו- 3

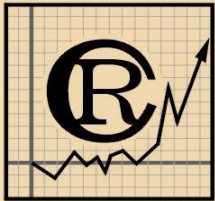
- המשך הפעילות הכלכלית - בקולטת נמשכת בתקופה הנדרשת הפעילות הכלכלית העיקרית שהייתה בכל אחת מהחברות המתמזגות ערב המיזוג.
- המשכיות של החזקה של "רוב הנכסים" - רוב (מעל 50%) הנכסים שבידי הצדדים למיזוג נותרו בקולטת במשך התקופה הנדרשת

התנאים לזכאות – 103ג

פעילות החברה הקולטת לאחר המיזוג – פסקאות 2 ו- 3

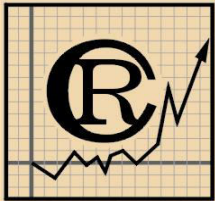
- **נכס** – נכס קבוע בתוספת ב' לחוק תיאומים למעט ני"ע נסחרים שאינם מוחזקים בידי בעל שליטה (מדובר בנכס שוטף בדומה למלאי, החזקה מעל 5% בני"ע אינה החזקה שוטפת)
- **מכירה** – למעט מכירה שלא מרצון ולמעט שחלוף
- **רוב הנכסים** – 50% משווי השוק של הנכסים לכל חברה בנפרד
- ניתן באישור המנהל למכור חלק גדול יותר

התנאים לזכאות – 103ג

התמורות במיזוג – פסקה 4 ו-5

- **תמורה להעברת הנכסים** - בעד העברת הנכסים מהמעבירה לקולטת **יוקצו** לבעלי המניות במעבירה **מניות שוות זכויות** בהתאם לחלקם היחסי בכל הזכויות במעבירה **ולא ניתנה תמורה נוספת** במהלך המיזוג ע"י הקולטת או ע"י אחר
- **הקצאת זכויות לפי יחסי שווי שוק** - **נדרשות הערכות שווי** בכל המקרים, למעט במקרים חריגים כפי שנקבע בתקנות (מיזוג אם ובת שבו אין הקצאה כלל)

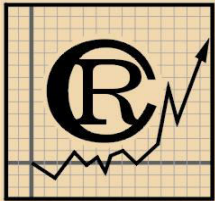

התנאים לזכאות – 103ג

יחסי הגודל – פסקה 6

- הגבלת **מספר החברות** שהן צד למיזוג ל - 10 לכל היותר (השפעה מהותית) לכל אורך התקופה הנדרשת
- **יחסי הכוחות בין הצדדים למיזוג** הם עד 1:4
- נועד **לשמור על הזיקה וההשפעה של בעלי המניות בחברות** שהם צד למיזוג בקולטת (במיזוג אם ובת חברות אחיות לא חלה המגבלה בתנאים מסוימים).
- שר האוצר קבע **בתקנות** סוגי מיזוגים בהם יחולו מגבלות שונות – יחס של עד 1:9 בחברות מו"פ, קולטת ציבורית, אחיות, שליטה משותפת

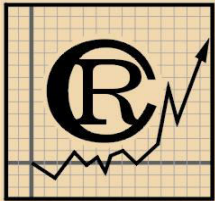

התנאים לזכאות – 103ג

אופי החברה הקולטת – פסקה 7

החברה הקולטת היא אחת מאלה:

1. **תושבת ישראל** שהתאגדה בישראל
2. חברה **שאושרה בידי המנהל** – למשל, חברה תושבת חוץ (בתנאים מסויימים כמו מתן ערבויות)

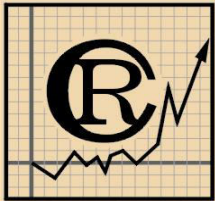

התנאים לזכאות – 103ג

איסור מכירה – פסקה 8

כל אחד מבעלי הזכויות בחברות המשתתפות במיזוג יחזיק בתקופה הנדרשת, **בכל הזכויות** (הגדרת זכות רחבה) שהיו לו **מיד** לאחר המיזוג בקולטת.

בחברה נסחרת בבורסה התנאי לא חל על הציבור שאינו בעל שליטה (5%) בקולטת

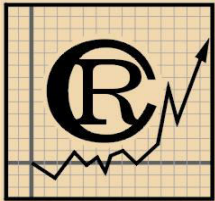
התנאים לזכאות – 103ג

הפרות מותרות – פסקה 9

א. מכירה של פחות מ- 10% - אחד או יותר מבעלי הזכויות מכר במכירה מרצון 10% מהזכויות שהיו לו בקולטת או בהסכמת בעלי הזכויות האחרים אחוז גבוה יותר, ובלבד שסך הזכויות שתימכרנה לא יעלה על 10% מכלל הזכויות בחברה לפני ההקצאה לחיצוניים כמפורט להלן.

ב. הקצאת מניות חדשות - למי שלא היה בעל זכויות בקולטת לפני ההקצאה - כלומר הקצאה של 20% (אחרי ההנפקה) לחיצוניים בלבד.

ג. הקצאת מניות לפי תשקיף - הנפקה לציבור בבורסה של עד 49% מהזכויות בקולטת, זאת בשל מגבלת העל – החזקה מעל 51% בקולטת

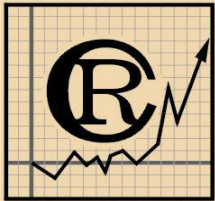

התנאים לזכאות – 103ג

הפרות מותרות – פסקה 9א

ד. מכר זכויות שלא מרצון - מוגדר כהורשה מכירה ב"פשיטת רגל" או הליך פירוק בנוסף לאחרונה נקבעו בתקנות עוד סוגים: גירושין ומכירה כפויה על ידי רשות שלטונית

ה. מיזוג שכשל - מכירה של כל הזכויות בקולטת לאחר שנה לפחות ממועד המיזוג (לרבות זכויות שהיו לצד קשור למוכר) בתמורה למזומן בלבד

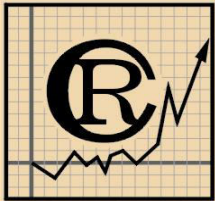

רן כהן חשיבה
יוצרת בע"מ

סייג לעניין קבלת תמורה במזומנים – 103ד

במידה ונקבע **בצו המיזוג**, כי בעלי מניות המיעוט במעבירה שהתנגדו למיזוג יקבלו **מזומן בלבד** תמורת מניותיהם במעבירה, לא יהיה בכך לשלול את ההטבות לפי חלק ה-2 לפקודה

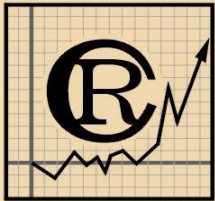
מיעוט – בעלי מניות שלכולם יחד אין יותר מ - 25% מזכויות המעבירה, ושארף אחד מהם אינו קרוב של בעל מניות אחר בקולטת.

רן כהן חשיבה
יוצרת בע"מ

דין נכס שהועבר במיזוג – 103ה

החברה הקולטת “**נכנסת לנעלי**” החברה
המעבירה לעניין המחיר המקורי ויום הרכישה
(ליניאריות לאחר הרפורמה במס)

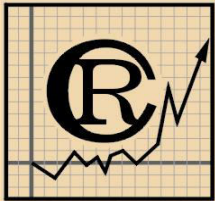

רן כהן חשיבה
יוצרת בע"מ

רווח הון ממכירת המניות – 103

"יום רכישה"

- יראו את **יום הרכישה של המניות המוקצות כמועד המיזוג.**
- התוצאה - **ביטול שיעור מס היסטורי**
- החל מיום 1.1.03, לאור הפחתת שיעורי המס על רווח ההון, הוספה הוראה הקובעת כי לעניין חישוב חלק רווח ההון הריאלי 91(ב1) לפקודה יראו את יום הרכישה של המניות המוקצות כיום רכישת המניה "הישנה"
- החל משנת המס 2010 אין משמעות להוראה לאור תיקון 147 לפקודה

רן כהן חשיבה
יוצרת בע"מ

רווח הון ממכירת המניות – 103

“המחיר המקורי”

- נקבע מנגנון שבא למנוע מתן הפסד ריאלי

“המחיר המתואם” יהא הנמוך מבין:

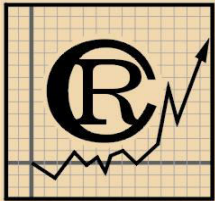
- א. מחיר מקורי מתואם של המניה בחברה המעבירה (להלן- המניה הישנה)
- ב. שווי שוק של המניה הישנה.

ואולם לא פחות מהמחיר המקורי של המניה הישנה.

“הפרש תיאום” = המחיר המתואם - המחיר המקורי

**הפרש התיאום מתווסף לתמורה ורואים בו סכום אינפלציוני
נוסף**

רווח הון ממכירת המניות – דוגמא

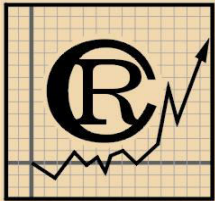
ביום 1.1.93 רכש משה את מלוא הזכויות בחברה א' בעלות של 10,000 ₪. ביום 1.1.04 מוזגה חברה א' לחברה ב' לפי סעיף 103 לפקודה. שווי השוק של מניות חברה א' במועד המיזוג היה 30,000 ₪.

ביום 1.1.08 מכר משה את מלוא החזקותיו בחברה ב' - הקולטת בתמורה לסך 65,000 ₪.
נדרש: חשבי את רווח ההון בידי משה

שיעור עליית המדד:

מיום רכישת חברת א' עד ליום המיזוג - 20%

מיום המיזוג עד למועד המכירה - 30%

רן כהן חשיבה
יוצרת בע"מ

רווח הון ממכירת המניות – פתרון דוגמא

חישוב רווח ההון

$$(*) 2,000 + 65,000 = 67,000$$

תמורה

$$(30,000 >) 1.2 * 10,000 = \underline{(12,000)}$$

מחיר מקורי

שווי שוק

$$55,000$$

רווח הון

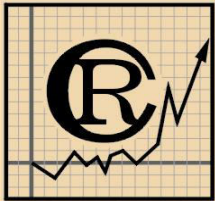
רווח הון אינפלציוני (כולל הפרש תיאום)

הפרש תיאום: 2,000 (*)

סכום אינפ' סע' 88 לפקודה: $12,000 * 0.3 = 3,600$

רווח הון ריאלי: 49,400

(*) הפרש תיאום : $1.2 * 10,000 - 10,000$

רן כהן חשיבה
יוצרת בע"מ

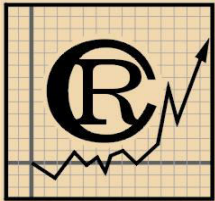
רווח הון ממכירת המניות – פתרון דוגמא

רווח הון ריאלי: 49,400

רווח הון ריאלי עד המועד הקובע (שיעורי מס רגילים):
 $32,933 = 10/15 * 49,400$ ₪

רווח הון ריאלי לאחר המועד הקובע:
 $16,467 = 5/15 * 49,400$ ₪

יש לציין כי אם יום הרכישה היה יום ההעברה הרי שכל רווח ההון הריאלי היה חייב בשיעור מס של 25% בלבד!

רון כהן חשיבה
יוצרת בע"מ

קיצוז הפסדים – 103ח

ככלל חברות מתמזגות שיש להן במועד המיזוג הפסדים כאמור בסעיפים 28 או 92 לפקודה, יוכלו לקזזם כנגד הכנסות הקולטת, במהלך 5 שנות מס החל ממועד המיזוג לפי **הנמוך** מבין:

- 20% מסך כל ההפסדים (מעבירה + קולטת)
- 50% מההכנסה החייבת של הקולטת לפני קיצוז הפסדים
- בשנה השישית אין מגבלות לגבי הפסדים שלא קוזזו

יודגש כי, לנציב סמכות לקבוע כי לא ניתן יהיה לקזז את ההפסד בקולטת כולו או חלקו